

College van burgemeester en wethouders**GOEDGEKEURD**

Vergadering van 25 juni 2024

Beleid en Uitvoering - Team
Ruimtelijke ontwikkeling en projecten

**15 2024_B&W_00491 Evaluatie: zes maanden werken onder de Omgevingswet
- informeren****Samenstelling:**

Aanwezig:

M. Smit, locoburgemeester en voorzitter ; T. Jongman, wethouder; B. Harmsma, wethouder; M. Scheringa, wethouder; M.W. de Graaf, gemeentesecretaris

Afwezig:

J.H. Bats, burgemeester

Samenvatting

Deze informatienota bevat een evaluatie van de eerste zes maanden werken onder de Omgevingswet en geeft een vooruitblik over wat nog gaat komen in de transitiefase.

Informatienota

Inleiding

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Na bijna zes maanden ervaring te hebben opgedaan met de nieuwe wet- en regelgeving is het tijd voor een eerste terugblik. In 2023 hebben we ons goed voorbereid op de Omgevingswet en we merken dat we een goede start hebben gemaakt in 2024. We blijven continu door leren en maken de Omgevingswet ons steeds meer eigen. In de transitiefase hebben we een forse opgave om te komen tot een Steenwijkerlands omgevingsplan, maar we hebben er vertrouwen in dat we hier een goede uitvoering aan kunnen geven. Er zullen gedurende de komende jaren geregeld onderdelen van het omgevingsplan en de omgevingsvisie aan u voorgelegd worden. Om daarmee te komen tot nieuwe kaders conform de Omgevingswet.

We beginnen deze evaluatie met een korte introductie op de Omgevingswet en het omgevingsplan en welke voordelen hiermee worden beoogd. Daarna blikken we terug op 2023, het laatste jaar van de voorbereiding en vervolgens gaan we in op de implementatie van de Omgevingswet begin 2024. Hierin gaan we in op hoe de overgang naar de nieuwe systematiek van wet- en regelgeving is verlopen.

Momenteel werken we nog met twee systemen. Verzoeken en aanvragen die in 2023 in procedure zijn gegaan ronden we nog af onder de toen geldende wet- en regelgeving. Maar ondertussen werken we ook al aan de nieuwe plannen, conform de Omgevingwet.

We geven u een kijkje in de (nabije)toekomst. Waar gaan we mee bezig, welke belangrijke stappen gaan we zetten in de huidige periode van de transitiefase. Dit doen we voor zowel het omgevingsplan als de omgevingsvisie en de transitiefase onder de Omgevingswet. Daarnaast gaan we kort in op ons transitieplan voor het omgevingsplan, waarbij we een doorkijk geven richting 1 januari 2032; het einde van de transitiefase. Uiterlijk dan moet het volledige tijdelijke omgevingsplan vervangen zijn door een gemeentebreed geactualiseerd omgevingsplan.

Kernboodschap

1. Omgevingswet - Wat brengt het ons?

De Omgevingswet bundelt alle regels van het fysieke domein. En heeft als uiteindelijke doel de kwaliteit van de leefomgeving in Nederland te verbeteren.

De verbetering in de vergunningschecks moet voor inwoners gaan zorgen voor een eenvoudigere vergunningaanvraag. Toepasbare regels en het gebruiken van werkingsgebieden moet zorgen voor een vereenvoudiging van de aanvraag. Momenteel zijn we nog niet zo ver. We gaan in de komende periode werken aan een betere dienstverlening in de vergunningschecks.

2. Verschil tussen bestemmingsplannen en het omgevingsplan

Met de komst van de Omgevingswet werken we niet langer met meerdere bestemmingsplannen maar met één omgevingsplan. Er is een aantal belangrijke verschillen tussen bestemmingsplannen en een omgevingsplan:

- Er is één omgevingsplan dat voortdurend geactualiseerd wordt
- Onder de Omgevingswet wordt er gebruik gemaakt van de nieuwe standaarden
- Het omgevingsplan heeft een bredere reikwijdte
- Er geldt niet langer een actualisatieplicht
- Ruimtelijkeplannen.nl is vervangen door Regels op de kaart.

3. Eind 2023

In 2023 is al een aantal uitgangspunten en kaders vastgesteld door de raad, om ervoor te zorgen dat we klaar waren voor het werken onder de Omgevingswet in 2024.

Eind 2023 heeft het college 22 bestemmingsplannen ter inzage gelegd. Een deel hiervan is inmiddels al door uw raad vastgesteld, een ander deel wordt later dit jaar ter vaststelling aangeboden. Dit kan tot uiterlijk 2032 en kan in deze periode worden afgedaan onder de systematiek van het bestemmingsplan.

Eind 2023 is ook het Handboek wijzigen omgevingsplan vastgesteld door het college. Dit Handboek wordt gebruikt als de leidraad bij het wijzigen van een omgevingsplan.

4. Ervaringen van het eerste halfjaar onder de Omgevingswet

We merken een relatief rustige omschakeling naar de Omgevingswet. We zijn goed voorbereid en stemmen veel af bij de eerste aanvragen onder de nieuwe regelgeving. We trekken hierin ook samen op met adviesbureaus, voor wie het ook een nieuwe manier van werken is. Ons Handboek wijzigen omgevingsplan is daarbij een heldere leidraad.

Het nieuwe Omgevingsloket en de vergunningschecks zijn nog niet duidelijk voor de inwoners. We staan daarom paraat om mensen te helpen en proberen om de formulieren te verbeteren, zodat het proces soepel doorlopen kan worden. Het doel is om de vergunningschecks steeds specifiek toe te kunnen passen op een locatie. Hiervoor gaan we het omgevingsplan opbouwen en vullen. De basis

hebben we in het eerste halfjaar grotendeels opgebouwd en nu gaan we bestemmingplanregels omzetten naar omgevingsplanregels.

In de afgelopen periode hebben we geconstateerd dat de aangepaste Legesverordening geoptimaliseerd kan worden in verband met de omgevingswet. In een ander voorstel wordt aan uw raad voorgelegd om de Legesverordening aan te herzien.

5. Wijzigen en afwijken van het omgevingsplan (begin) 2024

Onder andere omdat we nog bezig zijn met het opbouwen van de basis willen we nog geen wijzigingen conform de Omgevingswetssystematiek doorlopen. We hanteren daarom de TAM-IMRO wijzigingen (Tijdelijke Alternatieve Maatregel - Informatiemodel Ruimtelijke Ordening; een soort postzegel omgevingsplan) en het afwijken door middel van een BOPA (Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit; een vergunning). Hoewel we graag conform de Omgevingswet willen werken is dit een veilige en veel gebruikte alternatieve optie.

6. Aansluiting op de productieomgeving van het DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet)

Om een wijziging te doen van het omgevingsplan moet er een koppeling zijn tussen onze software en de landelijke digitale omgeving. Vanwege problemen bij de softwareleverancier zijn we pas op 16 mei aangesloten op de productieomgeving. We kunnen dus vanaf dit moment ook echt ons omgevingsplan gaan wijzigen. In de voorgaande maanden konden we al wel oefenen op de test omgeving, waardoor we de systematiek ons eigen hebben gemaakt.

7. (Door-)ontwikkelen van het omgevingsplan in 2024

We hebben het raamwerk opgesteld. We gaan nu aan de slag met het analyseren van bestemmingsplanregels en deze herschrijven. Zodat we een juridische regel hebben conform de Omgevingswet en deze regel ook goed toepasbaar is voor de vergunningschecks. Ook werken we aan het omzetten van de (milieu)regels uit de bruidsschat naar ons eigen omgevingsplan. Daarnaast gaan we werken aan het vaststellen van werkingsgebieden en thematische wijzigingen. Dit zal ook in de komende jaren nog het geval zijn.

8. Wat komt er in 2024 naar de raad?

In 2024 worden een aantal bestemmingsplanprocedures uit 2023 afgerond en ter vaststelling aan uw raad voorgelegd. In 2024 werken we aan TAM-IMRO plannen en BOPA's en gaan deze wijzigingen/afwijkingen van het omgevingsplan in procedure brengen.

Mogelijk werken we aan een aantal werkingsgebieden, die we willen opnemen in het omgevingsplan. Ook werken we aan het omzetten van de bestemmingsplannen naar het nieuwe omgevingsplan.

Consequenties voor de gemeente

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing

Vervolg

In een werkvergadering kunnen we de systematiek van het wijzigen van een omgevingsplan eens nader toelichten.

Na een jaar werken onder de Omgevingswet zullen we opnieuw een evaluatie opstellen en daarin terug- en vooruitblikken op een heel jaar Omgevingswet en de verdere transitiefase.

Besluit

In te stemmen met de informatienota "Evaluatie: zes maanden werken onder de Omgevingswet."

Bijlagen

1. Evaluatie 6 maand Omgevingswet.pdf

Inhoud

Inleiding	2
Omgevingswet – Wat brengt het ons?	4
Verschil tussen bestemmingsplannen en het omgevingsplan	6
Eind 2023	8
Ervaringen van het eerste halfjaar onder de Omgevingswet	10
Wijzigen en afwijken van het omgevingsplan (begin) 2024.....	14
Aansluiting op de productie omgeving.....	16
(Door-)ontwikkelen van het omgevingsplan in 2024.....	18
Wat komt er in 2024 naar de Raad?.....	20
Veel gebruikte begrippen en afkortingen	21

Inleiding

Na lang voorbereiden, een aantal keer uitstellen, trad op 1 januari 2024 eindelijk de Omgevingswet in werking. Nu na bijna zes maanden ervaring te hebben opgedaan met het werken onder de nieuwe wet- en regelgeving is het tijd voor een eerste terugblik.

We zien dat het momenteel relatief rustig is met aanvragen bij Ruimtelijke Ordening (RO). Deels komt dit doordat er eind 2023 nog veel bestemmingsplannen als ontwerp ter inzage zijn gegaan, hierover leest u verderop meer. Wel komen langzamerhand de eerste aanvragen voor het wijzigen van een omgevingsplan binnen. Dit is zowel voor de adviesbureaus als voor ons een nieuwe procedure. Hierbij geven we extra aandacht aan het toetsen of de stukken conform de Omgevingswet zijn opgesteld en voldoen aan de verschillende eisen.

Voor wat betreft omgevingsvergunningen waren de aanvragen in het begin van het jaar minder dan voorgaande jaren. Dit heeft met name te maken met de komst van de Wet Kwaliteitsborging bouw (Wkb). De onbekendheid hiermee, alsmede de extra kosten die dit met zich meebrengt, heeft voor een piek gezorgd eind 2023. Maar ook de onbekendheid van de Omgevingswet heeft voor een extra toename van aanvragen gezorgd eind vorig jaar. Op dit moment zitten we weer rond hetzelfde aantal aanvragen als voorgaande jaren.

In deze nota geven we eerst nog een korte introductie van de Omgevingswet en het omgevingsplan. Een nieuwe wet en een nieuwe systematiek, maar welke voordelen worden hiermee beoogd te bereiken? Kortom, waarom is de Omgevingswet ingevoerd.

Daarna blikken we eerst kort terug op 2023 en de implementatie van de Omgevingswet. Wat is omtrent de Omgevingswet al vastgesteld door de raad. Vervolgens bespreken we de huidige stand van zaken in de transitiefase, waarbij we eerst kort terugblikken op eind 2023. Aanvragen uit deze periode zijn we nu aan het afronden. Omdat dit nog af wordt gedaan onder de oude wet- en regelgeving werken we tijdelijk met zowel de oude als nieuwe regels. Dit wordt langzaam uitgefaseerd, zodat we uiteindelijk alleen nog maar met de Omgevingswet te maken hebben.

Vervolgens blikken we terug op de eerste maanden Omgevingswet. Waar liepen wij (en inwoners) tegenaan en hoe zijn we hier mee omgegaan. Dienstverlening richting de inwoners staat hierin centraal. Daarna gaan we kort in op hoe we momenteel omgaan met het afwijken van én het wijzigen van het omgevingsplan. Momenteel doen we dit door gebruik te maken van TAM-IMRO, de BOPA of met de OPA.¹

Ook geven we een kijkje in de (nabije)toekomst. Waar gaan we mee bezig, welke belangrijke stappen gaan we zetten in de huidige periode van de transitiefase. Dit doen we voor zowel het omgevingsplan als de omgevingsvisie en de transitiefase onder de Omgevingswet.

In 2023 hebben we ons zo goed als mogelijk voorbereid. De overgang naar de Omgevingswet betekent op veel vlakken van het ruimtelijk domein echt een verandering. We merken begin 2024 dat we goed voorbereid zijn en dat we onze dienstverlening naar de inwoners goed hebben kunnen doorzetten. We proberen constant in contact te blijven en problemen in het systeem zo vroeg mogelijk op te sporen en indien nodig en mogelijk aan te passen.

¹ Voor een verklaring van veel gebruikte afkortingen is een lijst van veelgebruikte afkortingen toegevoegd op de laatste pagina.

We kijken ook met vertrouwen tegemoet naar de opgave die voor ons ligt: het maken van een Steenwijkerlands omgevingsplan. Een proces waar we veel ruimte hebben en er mogelijkheden zijn om het op een goede manier in te richten zodat de inwoner en ook wij als gemeente er goede kaders aan hebben.

Daarnaast gaan we kort in op ons transitieplan voor het omgevingsplan, waarbij we een doorkijk geven richting 1 januari 2032; het einde van de transitiefase. Uiterlijk dan moet het volledige tijdelijke omgevingsplan vervangen zijn door een gemeentebreed geactualiseerd omgevingsplan. In de periode tussen nu en eind 2031 bouwen we aan ons eigen omgevingsplan. Waarbij we alle onderdelen van het tijdelijke omgevingsplan (bestemmingsplannen, de bruidsschat en rijksregels) over gaan zetten naar het omgevingsplan van Steenwijkerland. Hiervoor worden veelvuldig onderdelen ter vaststelling aan uw raad voorgelegd.

Omgevingswet – Wat brengt het ons?

De omgevingswet bundelt alle regels van het fysieke domein. En heeft als uiteindelijke doel de kwaliteit van de leefomgeving in Nederland te verbeteren. Waarbij het eenvoudiger en sneller moet worden, er meer ruimte moet zijn voor inspraak, duurzaamheid een centralere rol krijgt en de digitale dienstverlening wordt verbeterd.

Een aantal voordelen die de Omgevingswet met zich meebrengt:

- Er is meer ruimte voor maatwerk; niet alles wordt tot in detail vastgelegd, maar er is ruimte om in specifieke gevallen beredeneerd een andere norm te hanteren. Dit zorgt ervoor dat initiatiefnemers meer ruimte krijgen om hun plannen vorm te geven;
- Veel Rijksregels gaan over naar gemeenten. Daardoor kunnen gemeenten maatwerk toepassen ten opzichte van de landelijke regels. Er is een bepaalde bewegingsruimte in de landelijke normen, waarbinnen de gemeente flexibele afwegingsruimte heeft. Hoe we hier invulling aan gaan geven moeten we nog keuzes in maken. Deze keuzes zullen we met uw raad afstemmen;
- Er wordt meer gekeken naar samenhang tussen de regels. In plaats van een goede ruimtelijke ordening, wordt nu breder gekeken naar een evenwichtige toedeling van functies aan locaties;
- De Omgevingswet moet zorgen voor snellere besluitvorming;
- Participatie krijgt een belangrijkere positie bij ruimtelijke ontwikkelingen;
- Vergunningschecks moeten zorgen voor een vereenvoudiging van het doen van een aanvraag. Door gebruik te maken van goede toepasbare regels en werkingsgebieden moeten het doorlopen van een vergunningsprocedure verbeterd en vereenvoudigd worden.

De praktijk moet uiteindelijk uitwijzen of deze beoogde voordelen ook allemaal bereikt gaan worden. Het gebruik maken van maatwerk kan zeker een voordeel zijn ten opzichte van de nu meer strak geregelde landelijke regels.

De verbetering in de vergunningschecks moet voor inwoners gaan zorgen voor een eenvoudigere vergunningaanvraag. Toepasbare regels² en het gebruiken van werkingsgebieden³ moet zorgen voor een vereenvoudiging van de aanvraag. Maar momenteel zijn we nog niet zo ver. Momenteel is een vergunningscheck nog een behoorlijk omvangrijke vragenlijst, waar ook veel vragen die niet van toepassing zijn instaan. Daar gaan we in de komende jaren een verbeteringsslag in maken. Dit is een belangrijke stap in het benutten van het potentieel van de Omgevingswet.

Uiteindelijk is het idee van de Omgevingswet dat het vergunningsaanvragen gaat versnellen. De procedure is vaak ingekort naar een periode van 8 weken. Daarnaast moet de bundeling van wetten en regels ervoor zorgen dat het doorlopen van de aanvragen voorspoediger verloopt.

² Toepasbare regels zijn bevroegbare regels. Bij de vergunningscheck worden juridische regels omgezet in een vragenboom waar de indiener antwoorden kan geven. Op die manier krijgt de indiener op een eenvoudige manier te weten of hij een vergunning moet aanvragen of een melding moet doen.

³ Werkingsgebieden zijn geografische bepalingen. Door gebieden te typeren kunnen vragen in de vergunningscheck afgevangen worden door de locatie. Het systeem vult dan automatisch antwoorden in aan de hand van de opgegeven locatie. Dit helpt de indiener door de checks heen.

De ruimte voor maatwerk geeft ons als gemeente de mogelijkheid om te kijken naar de wetten en daar eventueel eigen aanpassingen op te doen. Zodat we de regels in ons omgevingsplan kunnen toepassen en specificeren naar onze eigen gemeente. Op die manier kunnen we eigen invulling geven op specifieke onderwerpen. Bijvoorbeeld om een specifieke geluidsnorm te hanteren voor woningen, die ruimer of beperkender is dan het landelijke beleid. Of regels eventueel weglaten wanneer deze binnen Steenwijkerland niet van toepassing zijn.

De wetswijzing kent natuurlijk niet alleen voordelen. Zo is al benoemd dat de vergunningschecks momenteel nog geen verbetering zijn. Daar is voor ons werk aan de winkel. Daarnaast is het voor de collega's die te maken hebben met de Omgevingswet of het omgevingsplan een ingewikkelde periode. De nieuwe wet- en regelgeving moet namelijk eigen worden gemaakt. Dit neemt zeker in het begin van de transitiefase veel tijd in beslag. Omdat alle gemeenten in een min of meer gelijke situatie zitten kunnen we ook veel leren van gemeentes om ons heen. Gezamenlijk vraagstukken oppakken, of leren van de koplopers.

De tijd moet uit gaan wijzen of de Omgevingswet een verbetering gaat zijn. Er is in ieder geval voldoende ruimte om maatwerk toe te passen en daarmee de regels voor Steenwijkerland beter passend te maken en daarmee bij te dragen aan een goede ontwikkeling van de ruimtelijke ordening in Steenwijkerland.

Verskil tussen bestemmingsplannen en het omgevingsplan

Met de komst van de Omgevingswet is de systematiek van bestemmingsplannen komen te vervallen. Dit wordt vervangen door één omgevingsplan. Maar waarin verschilt het bestemmingsplan nou van het omgevingsplan? En welke overeenkomsten zijn er?

Van bestemmingsplannen naar één omgevingsplan

Het omgevingsplan vervangt het bestemmingsplan en de beheersverordening uit de Wet ruimtelijke ordening. Nu heeft Steenwijkerland meer dan 300 bestemmingsplannen, van postzegels op één locatie, tot een bestemmingsplan voor Steenwijk. Onder de Omgevingswet moet iedere gemeente één omgevingsplan voor haar hele grondgebied vaststellen. Gemeenten krijgen ruimte om omgevingsplannen 'globaler en flexibeler' in te richten dan bestemmingsplannen.

Nieuwe digitale standaarden

Van IMRO-2012 naar STOP/TPOD. Onder de Omgevingswet gaan we werken met een andere digitale standaard. Deze STOP/TPOD standaard is gemaakt voor het DSO-LV en kent enkele verschillen ten opzichte van de IMRO standaard, zoals deze voor de WRO gehanteerd werd. Voor wat betreft kleurstelling is wel gekozen voor het overnemen van de kleurstelling (Wonen was op ruimtelijkeplannen.nl bijvoorbeeld geel, dat blijft ook bij STOP/TPOD zo).

Verder is dit vooral een technisch aspect, wat op de achtergrond draait. Voor de eindgebruiker betekent dit niet zozeer een verschil.

Bredere reikwijdte

Het bestemmingsplan was begrensd op 'een goede ruimtelijke ordening'. Daar is bij het omgevingsplan geen sprake meer van. Het omgevingsplan kan namelijk regels bevatten die over de gehele fysieke leefomgeving gaan. En ziet toe op 'een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarmee beperkt het zich dus niet tot enkel de planologische aspecten. Daarnaast kan het ook andere regels bevatten over activiteiten. Het gaat dan om activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. De regels in het omgevingsplan zijn altijd regels over activiteiten met mogelijke gevolgen voor de fysieke leefomgeving.

Geen actualisatieplicht meer

Onder de Wro gold tot 1 juli 2018 dat een bestemmingsplan elke 10 jaar geactualiseerd moest worden. Er was nog een escape mogelijke met het vaststellen van een beheersverordening, waarmee de huidige situatie min of meer bevroren wordt.

Onder de omgevingswet geldt geen actualisatieplicht. Of eigenlijk; het plan wordt continu geactualiseerd. Bij elk wijzigingsverzoek wordt het plan namelijk in zijn geheel als nieuwe versie gepubliceerd. Waarbij dan wel alleen de locatie van het initiatief een wijziging ondergaat.

Veel gemeentelijke verordeningen gaan naar het omgevingsplan

Regels die in veel gevallen nog in gemeentelijke verordeningen staan, worden in de transitieperiode naar ons omgevingsplan gezet. De regels staan sinds 1 januari 2024 in de hoofdzaak al in de verordening fysieke leefomgeving (VFL) (19 december 2023 vastgesteld door de raad). De regels in het omgevingsplan lijken op de regels die nu in gemeentelijke verordeningen staan. Het gaat dan om de vorm, inhoud en motivering van de regels over de fysieke leefomgeving. Denk aan de huidige regels voor kappen en monumenten. Het omgevingsplan kan zowel verbods- als gebodsbepalingen bevatten.

Regels op de kaart (Viewer DSO) in plaats van ruimtelijkeplannen (Vendelweg 1 en omgeving)

Ruimtelijkeplannen.nl

Regels op de kaart

Op regels op de kaart zijn momenteel drie plannen te zien, het Omgevingsplan gemeente Steenwijkerland is nieuw ten opzichte van de viewer van ruimtelijkeplannen. Hier komen uiteindelijk alle ruimtelijke regels (van het omgevingsplan) in te staan. De andere plannen (bestemmingsplan Steenwijk en Tuk en Correctieve herziening wonen bestemmingsplan Steenwijk en Tuk) komen te vervallen.

Momenteel bevat het omgevingsplan alleen nog de regels uit de bruidsschat. Dus voor de bestemmingsplanregels moet voorlopig het bestemmingsplan geraadpleegd worden. Gaandeweg de transitiefase gaan we het omgevingsplan steeds verder invullen en dan komen ook de bestemmingsplannen te vervallen. Gedurende de transitiefase moet in veel gevallen dus gebruik worden gemaakt van beide systemen, zowel de kaart met het omgevingsplan, als de kaart met het bestemmingsplan. Dit is een onoverkomelijke situatie die voortkomt uit de transitiefase.

Uiteindelijk blijft dan alleen nog een Omgevingsplan gemeente Steenwijkerland over. Waarbij er de mogelijkheid is om tijd te reizen. Dit wil zeggen dat je als gebruiker kunt klikken tussen verschillende data. Zodat je kunt zien wat er wanneer gewijzigd is, en of dit nog in ontwerp is of dat het al is vastgesteld.

Eind 2023

Implementatie Omgevingswet – Wat is al vastgesteld door de raad?

Op 20 juni 2023 is de Nota van uitgangspunten Omgevingsplan vastgesteld door de raad. In deze nota zijn ontwerpkeuzes beschreven. Dit is een kadergevend document voor het wijzigen van het tijdelijke omgevingsplan naar het gemeentebrede omgevingsplan. Deze ontwerpkeuzes vormen het casco van het uiteindelijke omgevingsplan. Belangrijke keuzes in dit besluit waren de keuze voor een thematisch en gebiedsgerichte omzetting van tijdelijk naar permanent, het niet wachten tot de Omgevingsvisie vastgesteld is en het opstellen van regels op basis van activiteiten.

De Verordening Fysieke leefomgeving (VFL) is vastgesteld op 19 december 2023. De VFL is één integrale verordening, die verschillende verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving bundelt. Bij het opstellen van de VFL zijn de regels samengebracht, wat meer overzicht biedt in het raadplegen van de regels. Daarnaast vormt het een belangrijke bouwsteen voor het toekomstige omgevingsplan. Aan de hand van de VFL kan namelijk efficiënter en samenhangender worden onderzocht welke regels in de toekomst moeten worden aangevuld, gewijzigd dan wel afgeschaft, wanneer deze regels worden overgeheveld naar het uiteindelijke omgevingsplan.

Verder zijn er nog een aantal andere besluiten genomen in 2023 met het oog op de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024:

- Gemeentelijke adviescommissie omgevingskwaliteit (20 juni 2023);
- Delegatie onderdelen van het omgevingsplan (23 mei 2023);
- Participatieverordening Steenwijkerland (25 april 2023);
- Lijst met gevallen waarvoor participatie op basis van de Omgevingswet verplicht is (25 april 2023).

(Ontwerp-) bestemmingsplannen

In Q3 en Q4 2023 zijn er 22 bestemmingsplannen als ontwerp ter inzage gegaan. Door het ontwerp nog in 2023 in procedure te brengen mag het bestemmingsplan ook ná inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1-1-2024 nog onder de oude regelgeving afgehandeld worden. Dit wil dus zeggen dat voor deze bestemmingsplannen de regels van de Omgevingswet nog niet gelden.

Dit grote aantal bestemmingsplannen dat in procedure is gegaan komt enerzijds doordat het voor de initiatiefnemer en bureaus zekerheid bood; immers, zij konden het nog opstellen op basis van de oude en bekende regels. Anderzijds was vaak al een begin gemaakt onder de Wro. Wanneer een bureau het niet zou redden om het eind 2023 ter inzage te krijgen, dan zouden veel aanpassingen nodig zijn om het bestemmingsplan om te vormen tot een plan conform de Omgevingswet.

Deze bestemmingsplannen worden nog onder het oude regiem afgehandeld. Dit betekent dus dat wij in 2024, en wellicht daarna, nog met deze bestemmingsplannen bij uw raad komen ter vaststelling. Het streven is natuurlijk om deze plannen zo spoedig mogelijk bij uw raad ter besluitvorming aan te bieden. Dit ook omdat we daarmee ook een punt kunnen zetten achter de Wro en bestemmingsplannen. *Maar dit moet uiterlijk 2031 (einde van de transitiefase) gedaan zijn.*

Omgevingsvergunningen

Tot en met 31 december 2023 konden er vergunningsaanvragen worden ingediend voor het afwijken van het bestemmingsplan. Vergunningsaanvragen die vóór 1-1-2024 ingediend zijn worden nog afgehandeld conform de Wabo. Veelal is besluitvorming hiervoor gedelegeerd aan het

college. Een groot deel van deze ingediende vergunningen zijn inmiddels afgehandeld, maar ook hier lopen nog enkele procedures die we onder het oude regiem af moeten handelen.

De verleende omgevingsvergunningen, welke afwijken van het bestemmingsplan met de bevoegdheid van het college, worden opgenomen in het uiteindelijke omgevingsplan.

Opstellen handboek omgevingsplan

Eind 2023 hebben we als regieteam gewerkt aan het handboek wijzigen omgevingsplan. In een eerder stadium was dit al opgesteld door een adviesbureau. Maar voortschrijdend inzicht, ontwikkelingen met betrekking tot invoering van de Omgevingswet en andere keuzes voor de uitvoering zorgden ervoor dat het handboek herzien moest worden. Bovendien las het handboek niet heel prettig. Ondanks dat het nog steeds een zeer lijvig document is, is het inmiddels beter toe te passen dan de vorige versie.

We hebben het handboek opgesplitst in een intern en een extern deel. Waarbij we zoveel mogelijk van de informatie die voor een externe partij niet van belang is naar een bijlage hebben verplaatst. Het handboek dient als leidraad bij het opstellen van een wijziging van het omgevingsplan, of het afwijken door middel van een Bopa.

Het handboek gaan we gaandeweg de komende jaren doorontwikkelen. Afhankelijk van hoe de gebruikerservaring blijkt te zijn.

Ervaringen van het eerste halfjaar onder de Omgevingswet

Wijzigen en afwijken van het omgevingsplan

Eind 2023 zijn veel bestemmingsplannen in procedure gegaan en ook veel aanvragen ingediend. Dit hebben we begin 2024 kunnen merken, aangezien het even wat rustiger was met nieuwe aanvragen. Momenteel zien we echter dat het aantal aanvragen weer toeneemt.

Ook bij Vergunningen was er eind 2023 een piek aan aanvragen omgevingsvergunning. Hier zaten ook veel aanvragen tussen die niet voldeden aan het (toen nog) bestemmingsplan. Begin 2024 kwamen er minder aanvragen binnen zodat er meer ruimte ontstond om deze piek weg te werken. Op dit moment zitten we weer op het aantal als vorige jaren.

Een verschil ten opzichte van de Wabo is dat aanvragen onder de Omgevingswet, die met een binnenplanse afwijking van het omgevingsplan kunnen worden gerealiseerd, nu onder een omgevingsplanactiviteit (OPA) vallen. De aanvraag moet dan voldoen aan de voorwaarden die zijn genoemd in het omgevingsplan. Dit betekent dat het als passend wordt gezien in het omgevingsplan. De afhandeling van deze aanvragen is echter hetzelfde als onder de Wabo.

Bij het wijzigen of het buitenplans afwijken van het omgevingsplan (Bopa) moeten we rekening houden met de Omgevingswet. Dit is voor onszelf omschakelen, maar ook voor de adviesbureaus. In de ruimtelijke onderbouwing moet nu geschreven worden over een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en moet rekening worden gehouden met de milieuregels uit de bruidsschat. Wij moeten hier scherp op zijn bij het beoordelen. Immers, om medewerking te kunnen verlenen moet worden voldaan aan de Omgevingswet. De eerste ervaringen zijn wisselend. Sommige bureaus zijn al relatief ver en hebben de Omgevingswet al goed toegepast. In andere plannen wordt daarentegen nog veel gesproken over oude wet- en regelgeving.

Met ons handboek wijzigen omgevingsplan en een kort adviesdocument proberen we de bureaus handvatten te geven over hoe de stukken opgesteld moeten worden. Zo hopen we hen te helpen om een goed verzoek bij ons in te dienen.

Omgevingsloket

Het Omgevingsloket is voor iedereen die te maken heeft met de leefomgeving in Steenwijkerland. Dit betekent dat zowel inwoners, bedrijven als professionals er terecht kunnen voor informatie over vergunningen, regels en maatregelen.

Wat kunt u er doen?

Met het Omgevingsloket kunt u:

- **Checken of u een vergunning nodig heeft:** Via de vergunningcheck kunt u eenvoudig controleren of u voor uw werkzaamheden een vergunning nodig heeft.
- **Een vergunning aanvragen:** U kunt online een vergunning aanvragen voor diverse werkzaamheden, zoals bouwen, slopen of kappen.
- **Regels op de kaart bekijken:** Op de kaart vindt u alle regels die gelden voor uw omgeving.
- **Maatregelen op maat bekijken:** Ontdek welke maatregelen u kunt nemen om uw woning of bedrijf te verduurzamen of om de leefbaarheid in uw omgeving te verbeteren.

We merken dat er nog veel onduidelijk is

We merken dat er bij het gebruik van het Omgevingsloket nog veel onduidelijkheden zijn. Dit geldt met name voor de vergunningscheck. Gebruikers hebben moeite met het vinden van de juiste werkzaamheden en komen vervolgens vast te zitten met complexe of onduidelijke vragen. Ook de hoeveelheid vragen kan voor veel mensen een uitdaging zijn.

We zijn hard aan de slag om het Omgevingsloket gebruiksvriendelijker te maken. De standaard die nu landelijk uitgerold is, is vaak nog erg omslachtig en weinig specifiek. Het werkt, maar kan nog een stuk beter. Zo willen we de vragen versimpelen, overbodige vragen verwijderen en de vragen locatie-specifiek maken. Landelijk zien we dat daar door veel gemeentes aan gewerkt wordt.

Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat niet alle vragen op alle locaties gesteld worden en kunnen we bij vragen vooraf (door gebruik te maken van geografische informatie) alvast een antwoord invullen. Dit maakt het doen van een vergunningscheck steeds beter gericht op een specifieke locatie.

Na de aansluiting op de productieomgeving kunnen we aan de slag met het koppelen van bestaande werkingsgebieden aan de vergunningschecks. Op die manier kunnen we al snel een verbetering maken. Daarna gaan we stapsgewijs nieuwe onderdelen toevoegen aan onze vragenstructuur. Dit verloopt deels gelijktijdig met de wijzigingen van ons omgevingsplan. Ook monitoren we nu al de ingevulde vergunningschecks en vragen die eventueel komen van inwoners die een check invullen. Dit geeft ons inzicht in de knelpunten en waar wij verbeteringen moeten doorvoeren voor de inwoners. Zo verbeteren we stap voor stap de gebruiksvriendelijkheid van de vergunningschecks en het omgevingsplan.

Let op bij het aanvragen van een vergunning

We zien dat bij binnenkomende aanvragen niet altijd de juiste activiteit is geselecteerd of dat niet alle activiteiten zijn aangevraagd. Onder de Omgevingswet zijn alle activiteiten losgekoppeld van elkaar. Het is dus niet altijd duidelijk of een aanvrager bewust niet alle activiteiten heeft aangevraagd of dat dit per ongeluk is gebeurd.

Als er tijdens de beoordeling van een aanvraag blijkt dat er ook een andere activiteit (of meerdere) nodig is voor de uitvoering, zijn er drie opties.

1. Men trekt de volledige aanvraag in en dient een nieuwe aanvraag in met alle nodige activiteiten.
2. Men dient alsnog de andere aanvraag in met de ontbrekende activiteit; deze wordt dan apart behandeld.
3. Men wacht de beslissing op de aanvraag af en dient dan de aanvraag in met de ontbrekende activiteit.

Dit wordt met de aanvrager kortgesloten, waarbij ook de bedoeling van de aanvrager duidelijk wordt. Wij kunnen de voor- en nadelen uitleggen van de keuze.

Het kan zijn dat uit de aangeleverde stukken duidelijk blijkt dat een bepaalde activiteit aangevraagd wordt door de aanvrager. Dus (bijna) alle gegevens behorende bij deze activiteit zijn ingeleverd. In dit geval kan er bij de ontvankelijkheid het ontbrekende aanvraagformulier gevraagd worden.

Bijvoorbeeld: Er is een ruimtelijke bouwactiviteit aangevraagd. Er zitten bij de aanvraag constructieberekeningen, detailtekeningen, ventilatieberekeningen etc. Hiermee was hoogstwaarschijnlijk bedoeld dat ook de technische bouwactiviteit aangevraagd zou worden.

In dat geval kan de “ontbrekende” activiteit in de ontvankelijkheid mee worden genomen. Dit wordt met de aanvrager afgestemd, waarbij ook de bedoeling van de aanvrager duidelijk wordt.

Professionals maken nu gebruik van regels op de kaart in plaats van de 'oude' ruimtelijkeplannen. De bestemmingsplannen worden nu getoond op regels op de kaart en zijn van rechtswege nu een omgevingsplan. Deze nieuwe regels op de kaart zijn nog niet zo gebruiksvriendelijk als de professionals gewend waren. Hier kunnen we als gemeente helaas niet veel aan veranderen. Wat we wel kunnen doen is ons omgevingsplan publiceren en daarmee de oude bestemmingsplannen vervangen.

Waar lopen we tegenaan?

De overgang naar de Omgevingswet is in de afgelopen jaren, en voornamelijk in 2023, goed voorbereid. Ondanks de goede voorbereiding vergt het werken met daadwerkelijke casussen eerst wel extra werk. Het toetsen aan de regels uit de Omgevingswet moet eigen worden gemaakt. We zien wel dat dit redelijk goed verloopt.

Aangezien we momenteel ook nog zaken uit 2023 afronden, werken we tijdelijk nog met twee regelgevingen naast elkaar. Dat is niet ideaal, maar is wel de werkelijkheid. Voor inwoners heeft dit weinig gevolgen. De in 2023 ingediende aanvragen ronden wij nog met de wet- en regelgeving die toen gold af. Dat biedt zekerheid. Aanvragen uit 2024 worden conform de Omgevingswet afgehandeld zien worden. Gelukkig ronden we langzamerhand deze zaken af en kan de focus steeds meer verschuiven naar het werken met en onder de Omgevingswet.

Wel merken we dat niet alles altijd even soepel verloopt. Sommige onderdelen moeten eerst gewoon nog een verbeteringsslag doorgaan, voordat het écht beter kan worden dan dat het voorheen was.

Zo zijn de vergunningschecks nu in veel gevallen nog behoorlijk omslachtig en uitgebreid. Zo heeft u ook kunnen zien bij de Raadsacademie Omgevingswet op 9 februari. En hier lopen ook inwoners momenteel tegenaan. Ons doel is om hier op korte en lange termijn steeds meer verbetering in aan te brengen, zodat de inwoner uiteindelijk een steeds meer op een specifieke locatie toegepaste vergunningscheck krijgt. Waar aan de hand van geografische en omgevingsplan informatie al vragen beantwoord kunnen worden. Dat scheelt de initiatiefnemer.

Dit kunnen we regelen door middel van het maken van werkingsgebieden. Door vragen te koppelen aan deze gebieden kan er een automatisch antwoord gegenereerd worden. Bijvoorbeeld de vraag “bevindt de locatie zich in een beschermd stads- of dorpsgezicht?” kan doormiddel van het invoeren van de kaart met beschermd stadsgezicht al automatisch een antwoord geven. Dit gaan we in de komende jaren uitwerken in ons omgevingsplan.

Wijziging van de legesverordening

Na een half jaar gewerkt te hebben onder de Omgevingswet hebben we gemerkt dat de Legesverordening niet overal voldoende aansluit. Daarom wordt in de raad van september een wijziging Legesverordening Steenwijkerland 2024 aan u voorgelegd. In deze wijziging worden een aantal verbeteringen en aanvulling voorgesteld. Op deze manier sluit de Legesverordening beter aan op de werkelijke situatie onder de Omgevingswet en worden enkele fouten hersteld.

Structuurkeuzes voor het omgevingsplan

Verder zijn we nog bezig met de opbouw van ons omgevingsplan. Voordat we hier de eerste wijzigingen conform STOP/TPOD in kunnen doen moeten we eerst onze structuur helder voor ogen hebben. Je wilt immers niet dat een enkel initiatief nu al dwingt tot het maken van structurele keuzes voor het uiteindelijke omgevingsplan. Daarom kiezen we bijvoorbeeld eerst voor wijzigingen met een BOPA en TAM-IMRO.

Daarnaast is het maken van de structuur van het omgevingsplan een grote opgave. Er is veel keuzevrijheid en er moet veel in het omgevingsplan komen. We werken aan een goede structuur die zowel voor de gebruiker (aan de aanvragerskant) als voor de gemeente (aan de beoordelingskant) goed te raadplegen is. We werken dit uit met ons regieteam, maar gaan ook de organisatie in om op die manier continu de collega's die er mee moeten gaan werken te betrekken bij het opstellen. Op die manier werken we naar een goed omgevingsplan. Het is een behoorlijk veel omvattende opgave. Ook omdat we alle milieuregels uit de bruidsschat in onze eigen structuur moeten gaan verwerken.

Verder moeten we alle bestemmingsplannen en de regels in deze plannen analyseren en verwerken in ons nieuwe omgevingsplan. Waarbij we de regels moeten herschrijven zodat ze juridisch kloppen onder de Omgevingswet en moeten de regels toepasbaar worden gemaakt. We moeten daaruit eenduidige regels vormen en ook zorgen dat de bijbehorende werkingsgebieden op een logische wijze gekoppeld worden.

We hopen dat we eind 2024 een eerste raamwerk hebben staan. Waarbij we ook al invulling hebben gegeven aan de verschillende hoofdstukken en artikelen. Dit bespreken we ook met collega's zodat we een omgevingsplan en regels hebben die voor iedereen logisch werken. We geven de eerste invulling van de regels aan de hand van het werkingsgebied 'het Hoge land'. Waarbij we zijn begonnen met de regels uit de bestemmingsplannen in Vollenhove.

Een aantal onderwerpen vergt nadere toelichting. Bijvoorbeeld het wijzigen van het omgevingsplan met TAM-IMRO en de aansluiting op de productieomgeving van het DSO. We gaan daar in de komende hoofdstukken nader op in.

Wijzigen en afwijken van het omgevingsplan (begin) 2024

Wijzigen van het omgevingsplan met TAM-IMRO

Net als veel gemeentes kiezen we ervoor aan het begin van de transitiefase nog géén STOP/TPOD wijziging van het omgevingsplan te doen. Enerzijds een gedwongen keuze, anderzijds ook een keuze om ons de tijd te geven eerst een structuur op te bouwen. TAM-IMRO is een wijziging van het omgevingsplan met de oude IMRO-standaard. Op deze manier kan het omgevingsplan gewijzigd worden onder de Omgevingswet, maar met gebruik van de oude standaarden. Dit biedt ons de ruimte om gebiedsontwikkeling mogelijk te maken.

Voor TAM-IMRO geldt dat het voorlopig alleen mogelijk is om in 2024 een procedure te beginnen. Dat wil dus zeggen dat het TAM-IMRO plan uiterlijk in december 2024 als ontwerp ter inzage moet liggen. In dat geval mag het plan nog binnen de transitiefase vastgesteld worden.⁴ Wij zetten momenteel in op TAM-IMRO bij het wijzigen van een omgevingsplan. Dit biedt zekerheid voor de initiatiefnemer. Bij een TAM-IMRO plan wordt gebruik gemaakt van de technische standaard van de Wro (namelijk IMRO). Maar juridisch is het wél een wijziging van het omgevingsplan en moet het ook voldoen aan het nieuwe recht. Dat wil onder andere zeggen dat het onderbouwd moet worden conform een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en dat het begrip 'bestemming' losgelaten moet worden. Ook is het belangrijk om rekening te houden met regels uit de bruidsschat.

Het gebruiken van TAM-IMRO kent ook een aantal nadelen. Zo moeten de plannen uiteindelijk nog weer worden omgezet/ opgenomen in het permanente omgevingsplan en is het niet mogelijk om er toepasbare regels en vergunningschecks aan te koppelen. Naar onze mening is dit echter ondergeschikt aan het voordeel wat het momenteel biedt. We kunnen op deze manier immers gebiedsontwikkeling door laten gaan, zonder dat het ons dwingt om al vroegtijdig keuzes te maken voor de structuur van ons omgevingsplan. Bovendien heeft het als voordeel dat in grote lijnen lijkt op de oude systematiek, zodat de verschillende bureaus er gemakkelijk mee kunnen werken.

Afwijken van het omgevingsplan met een BOPA

Een andere mogelijkheid is het afwijken van het omgevingsplan door middel van een BOPA (Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit). Dit is voor het overgrote deel gelijk aan de buitenplanse omgevingsvergunning zoals we die kenden onder de Wabo. Afwijken met een BOPA is wel gelijk geheel conform het omgevingsplan. Wanneer een BOPA een mogelijkheid is, heeft dit in veel gevallen onze voorkeur. Er geldt namelijk een korte procedure, het is conform Omgevingswet en het is voor ons minder werk om het op te nemen in het uiteindelijke omgevingsplan.

De BOPA is echter niet in alle gevallen een mogelijkheid. Zo kunnen er met een BOPA geen bestemmingen gewijzigd worden. Er kan namelijk alleen worden afgeweken van de onderliggende bestemming. Dus wanneer ergens een agrarische bedrijfsbestemming ligt, is het niet mogelijk deze agrarische bestemming te verwijderen en daar bijvoorbeeld een functie wonen voor in de plaats te doen. Bij dergelijke verzoeken gaan we daarom werken met een TAM-IMRO.

⁴ In de zomer van 2024 vindt een landelijke evaluatie plaats van de eerste zes maanden Omgevingswet. Daarbij wordt ook een overweging gemaakt voor TAM-IMRO. Het is mogelijk dat ervoor wordt gekozen om deze manier van het wijzigen van het omgevingsplan ook nog ná 2024 toe te staan. Wij zullen hier alleen gebruik van maken wanneer we geen optie zien om al conform STOP/TPOD en de Omgevingswet het omgevingsplan te wijzigen.

Voor de omgevingsvergunningen geldt dat deze uiterlijk na 5 jaar opgenomen moeten zijn in het omgevingsplan. We gaan hiervoor waarschijnlijk eens per jaar een veegsessie voor organiseren, waarbij we de in dat jaar verleende omgevingsvergunningen gaan verwerken in het omgevingsplan. Op die manier blijft het omgevingsplan actueel en wordt ophoping van het aantal verleende vergunningen voorkomen. Het kan ook zijn dat we er uiteindelijk voor kiezen om vaker te actualiseren, bijvoorbeeld elk half jaar. We moeten kijken welke frequentie handig is. Het heeft namelijk wel de voorkeur om te zorgen voor een zo actueel mogelijk omgevingsplan. De inschatting is dat het voor wat betreft de omvang van het werk niet veel uitmaakt hoe vaak een dergelijke veegactie ondernomen wordt. Immers, moet voor elk BOPA besluitvlak het werkingsgebied gekoppeld worden aan de regels uit het omgevingsplan. Vaker in het jaar een dergelijke veegactie doorlopen is dan ook een goede mogelijkheid.

Aansluiting op de productie omgeving

De softwareleverancier kende in de aanloop naar de inwerkingtreding een aantal problemen binnen de koppeling naar het DSO. Om een goede en stabiele overgang te waarborgen is daarom besloten om niet elke gemeente al te koppelen aan de productie omgeving, maar eerst ervoor te zorgen dat er een stabiele en werkende omgeving zou zijn. Dit betekent dat wij als gemeente begin 2024 nog niet waren aangesloten op de productie omgeving van het DSO. Dit wil dus zeggen dat wij geen wijzigingen door konden voeren in ons omgevingsplan.

We konden wel werken op de pre-omgeving, waardoor we dus al wel hebben kunnen testen met een structuur van het omgevingsplan en met de werking van de software. Zo hebben we op deze pre-omgeving al een eerste opzet gemaakt en veel testen gedaan met werkingsgebieden en het koppelen van vergunningschecks aan de werkingsgebieden. Daardoor hebben we kennis gemaakt met de mogelijkheden van de software en een eerste indruk gevormd van de opbouw van ons omgevingsplan.

Vanaf 16 mei 2024 is hier gelukkig verandering in gekomen. Op die datum werd de gemeente Steenwijkerland namelijk aangesloten op de productieomgeving. Vanaf dat moment kunnen we wijzigingen door gaan voeren in ons omgevingsplan. En kunnen we in de praktijk gaan brengen wat we geoefend hebben.

De bruidsschat in beheernemen

Op 27 mei hebben we samen met Binnenlandse zaken (BZK) en onze softwareleverancier een eerste “0-publicatie gedaan”. Bij deze in beheername van de bruidsschat zorgen we ervoor dat er een eerste publicatie is geweest die de basis vormt. De bruidsschat hebben we gekregen van het Rijk en is in onze software geladen. Door deze eerste publicatie te doen krijgen wij het volledige beheer van de bruidsschat. Bovendien kunnen dan cosmetische en technische wijzigingen, die voortkomen uit de standaard van onze softwareleverancier goed opgenomen worden. Deze versie, in werking vanaf 29 mei 2024, is nu zichtbaar op het DSO-loket.

Om deze publicatie te kunnen doen is een besluit opgesteld en gepubliceerd conform STOP/TPOD. De bevoegdheid voor deze technische in beheername ligt bij het college. Daarnaast is het niet nodig om een wettelijke procedure te volgen voor het in beheer nemen van de bruidsschat en is deze actie ook niet appellabel. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is wel dat we alleen technische verschillen hebben doorgevoerd en er aan de juridische inhoud geen enkele wijziging is gedaan. Hier zag het BZK ook op toe tijdens de sessie op 27 mei.

Na deze 0-publicatie kunnen we overgaan tot het inhoudelijk wijzigen van ons omgevingsplan. Hiervoor gaan we ter besluitvorming in veel gevallen de stukken aan uw raad voorleggen. In eerste instantie geen we kleine aanpassingen aan de bruidsschat doen, zonder dat dit veel gevolgen heeft voor de structuur. Maar we vooral de vergunningschecks kunnen vereenvoudigen door het toevoegen van reeds vastgestelde kaders.

Denk bijvoorbeeld aan het toevoegen van een kaart/geografische informatie van de beschermde stadsgezichten. Door de vraag “bevindt het perceel zich binnen het beschermde stadsgezicht van Vollenhove?” te vervangen met een kaart, wordt er automatisch een antwoord ingevuld. De inwoner hoeft niet meer te checken of hij binnen of buiten het beschermde stadsgezicht woont, maar krijgt een automatisch, door de geografische informatie gegeven antwoord.

Daarna komen we vanzelf bij u met wijzigingen van het omgevingsplan, zoals ook nader in het transitieplan is omschreven. Te zijner tijd nemen we u in een werksessie graag mee in de wijzigingsbesluiten van het omgevingsplan. Deze zijn inhoudelijk/qua vormgeving aanzienlijk anders dan een wijzigingsbesluit zoals deze eruit zag bij de bestemmingsplannen.

(Door-)ontwikkelen van het omgevingsplan in 2024

We gaan gebiedsgericht te werk, zoals is aangegeven in de uitgangspuntennotitie. Dit betekent dat we de geldende bestemmingsplannen per gebied gaan omzetten naar een regeling die conform de eisen van de omgevingswet is opgesteld. Naast het omzetten van de bestemmingsplannen moeten ook bestaande en nieuwe wet- en regelgeving een vertaling krijgen naar het omgevingsplan. Ook moeten locaties digitaal gekoppeld worden aan werkingsgebieden en aan toepasbare regels. Op die manier maken we uiteindelijk een goed raadpleegbaar omgevingsplan en vergunningscheck mogelijk.

Vooralsnog werken we aan een helder overzicht van de functies en activiteiten die we op moeten nemen in ons omgevingsplan. Dit werken we eerst uit voor werkingsgebied het Hoge land, waarbij we zijn begonnen met de bestemmingsplannen in Blokzijl en Vollenhove. Twee steden die voldoende verschillende bestemmingen hebben zodat we goed de complete set van functies en activiteiten al in ons omgevingsplan kunnen opnemen. Wanneer we de structuur hebben staan gaan we dit eerst intern afstemmen met verschillen collega's van diverse teams om op die manier te toetsen of dit een goede richting blijkt te zijn. Mogelijk komen de collega's met aanscherpingen en kunnen we dat meenemen naar ons uiteindelijke eerste wijziging van het omgevingsplan.

Waar gaan we ons op focussen

Zoals hierboven reeds benoemd gaan we in het huidige jaar ons voornamelijk focussen op:

- Overgang naar productie en het in beheer nemen van de bruidsschat;
- Wijzigen van het omgevingsplan met TAM-IMRO, of afwijken met een BOPA;
- Opbouwen van ons (casco) omgevingsplan;
- Aanpassen van de bruidsschat, voornamelijk door geografische informatie toe te voegen aan de vergunningschecks;
- Verbeteringsslag in de toepasbare regels;
- Een eerste (ontwerp-) wijziging voor Blokzijl en Vollenhove (gebiedstype het Hogeland) uitwerken, opstellen en in procedure brengen;
- Werken aan het omzetten van bruidsschatregels naar het permanente omgevingsplan.

Deelgebied	Planning
Het Hoge land	2025
Steenwijk	2026
Zeekleilandschap	2027
Polders rond Scheerwolde	2027
Beekdalenlandschap	2028
Slagenlandschap zonder veen	2028
De groene schatkamer	2029
<i>*deze volgorde is niet in beton gegoten, wanneer blijkt dat het efficiënter is om een deelgebied naar voren te halen is dat zeker een mogelijkheid</i>	

In het buitengebied sluiten we aan bij de gebiedstypen zoals deze ook in de omgevingsvisie opgenomen gaan worden. Op die manier kunnen we het buitengebied in logische deelgebieden opdelen. Bovendien kunnen we dan ook gelijk de relatie maken tussen de ambities uit de omgevingsvisie en de mogelijkheden in het omgevingsplan. Zoals benoemd, in het buitengebied ligt er een grote actualiseringsopgave en daarnaast heeft onze gemeente een behoorlijk omvangrijk

buitengebied. Door het op te delen in zes kleinere gebieden wordt het in overzichtelijkere stukken verdeeld.

Verder zullen we ook bij elke wijziging rekening moeten houden met verleende omgevingsvergunningen. Deze afwijkingen van het geldende bestemmingsplan moeten in het omgevingsplan opgenomen worden, zodat het omgevingsplan overeenkomt met de geldende planologische situatie.

Thematische wijzigingen

Naast dat we wijzigingen uitwerken per gebied. Gaan we ook thematische wijzigingen doorvoeren. Dit proces loopt simultaan aan het gebiedsgericht wijzigen van het omgevingsplan. Bij thematische wijzigingen kan gedacht worden aan bijvoorbeeld de milieuregels uit de bruidsschat, de Verordening Fysieke Leefomgeving (VFL – deels de voormalige APV) of bijvoorbeeld regels over parkeren of erfgoed. Deze thema's kunnen als hoofdstuk en werkingsgebied worden toegevoegd aan het omgevingsplan voor de gehele gemeente. Al deze onderwerpen hebben namelijk ook een invloed op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Wanneer we regels uit de hierboven genoemde stukken gaan verplaatsen zullen we dat gemeentebreed doen. Dus wanneer we regels over bijvoorbeeld geluid gaan verplaatsen van het tijdelijke deel van het omgevingsplan naar onze permanente structuur dan doen we dat voor het hele ambtsgebied. Het kan dus zijn dat we de bestemmingsplanregels voor een gebied nog niet hebben omgezet, maar inmiddels al wel de regels over geluid. Dit omdat het niet logisch is om deze regels gebiedsgewijs over te gaan zetten.

Dit betekent overigens niet dat we bijvoorbeeld de gehele VFL in één keer over gaan zetten naar het permanente omgevingsplan. Het kan goed zijn dat we dit verdelen over enkele jaren. Op die manier kunnen we een goed besluit nemen op de nieuwe formulering van de regels. En daarbij ook alle partijen die er bij betrokken zijn aan laten haken. Ondertussen loopt dan natuurlijk ook nog permanent het omzetten van de bestemmingsplanregels door.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Bestemmin gsplan								
Bruidsschat								
VFL								
Werkings- gebieden								

Wat komt er in 2024 naar de Raad?

In de afgelopen maanden zijn er al een aantal bestemmingsplannen, visies, verordeningen en beleidsdocumenten vastgesteld door uw raad. Dit gaat met name voor de bestemmingsplannen, ook de komende tijd nog door. Daarnaast zullen we na de zomer komen met de eerste werkingsgebieden en wellicht ook met wijzigingen van het omgevingsplan. Onderstaand volgt een korte samenvatting van een aantal onderwerpen die dit jaar nog naar uw raad komen.

1. Bestemmingsplannen

De in procedure gebrachte bestemmingsplannen uit 2023 gaan we dit jaar nog aan uw raad voorleggen ter besluitvorming. Veel van deze bestemmingsplannen ontvangt u in 2024, het kan zijn dat omwille van aanpassingen en eventuele onderzoeken enkele plannen ná 2024 aan u aangeboden worden.

Wij hebben de gehele transitiefase de mogelijkheid om nog een bestemmingsplan vast te laten stellen. Maar streven er natuurlijk naar om dit op een zo kort mogelijke termijn te doen.

2. TAM-IMRO plannen

Wanneer initiatiefnemers met een voornemen voor het wijzigen van een functie komen zal dat met een TAM-IMRO wijziging worden doorlopen in 2024. We zullen deze plannen eerst als ontwerp ter inzage leggen, maar in 2024 volgt waarschijnlijk van enkele plannen ook nog de vaststelling. Inhoudelijk heeft het grote overeenkomsten met de bekende bestemmingsplan systematiek. Toch heeft het juridisch enkele noemenswaardige verschillen.

In een werkvergadering lichten we dit graag toe, die plannen we wanneer het eerste TAM-IMRO plan aan uw Raad wordt aangeboden

3. Werkingsgebieden

Een aantal werkingsgebieden, zoals het eerdergenoemde beschermde stadsgezicht, is al vastgesteld en gaan we aan onze bruidsschat regels kunnen koppelen. Andere werkingsgebieden, bijvoorbeeld de bebouwingscontour houtkap is niet vastgesteld. Deze worden op korte termijn aan uw raad ter vaststelling aangeboden. Waarna dit is vastgesteld kunnen wij dit werkingsgebied opnemen in ons omgevingsplan en aan de hand daarvan de vergunningschecks aan gaan passen.

4. Wijziging van de bruidsschatregels en verhuizing naar het permanente omgevingsplan

Mogelijk gaan we ook al bruidsschatregels wijzigen en deze verplaatsen van het tijdelijke deel (hoofdstuk 22) naar ons eigen omgevingsplan. Hoe snel hier onderdelen van naar uw raad komen hangt af van de snelheid waarmee we wijzigingen gaan aanbrengen aan deze regels. Dit hangt af van prioritering en eventuele vooruitgang die te boeken is bij het aanpassen van deze regels.

5. Een eerste wijziging van het omgevingsplan (transitie van tijdelijk naar permanent)

We gaan ook, zoals hierboven aangegeven, werken aan ons casco en de omzetting van het tijdelijke omgevingsplan naar het permanente omgevingsplan. Hierbij werken we eerst aan een structuur en vervolgens wordt dit voor het werkingsgebied 'het Hogeland' nader uitgewerkt. Dit hopen we in 2025 aan de raad aan te kunnen bieden ter besluitvorming.

Veel gebruikte begrippen en afkortingen

BOPA	Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit Een omgevingsvergunning voor een activiteit, die niet voldoet aan de regels van het omgevingsplan en niet vergunningsvrij is voor het bouwen.
Bruidsschat	Een verzameling van een aantal rijksregels. Deze zijn in het tijdelijke deel van het omgevingsplan geplaatst en in beheer gebracht bij de gemeente. De bruidsschat bestaat uit milieubelastende activiteiten, regels over aanleggen van wegen, bouwwerken, open erven en terreinen, voorrangsbepalingen en regels over gemeentelijke omgevingsvergunningen. De regels in de bruidsschat worden opgenomen in het uiteindelijke omgevingsplan.
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet Het digitale loket waarop zichtbaar is wat is toegestaan in de fysieke leefomgeving. Het DSO zorgt voor eenduidige en toegankelijke digitale raadpleging van regels op de kaart.
ETFAL	Evenwichtige Toedeling van Functies Aan Locaties Alle regels in het omgevingsplan moeten leiden tot een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dit kan door middel van regels aan activiteiten te stellen of functieaanduidingen aan locaties te koppelen. Dit vervangt “een goede ruimtelijke ordening
IMRO	InformatieModel Ruimtelijke Ordening Een gestandaardiseerde manier om ruimtelijke plannen, visies en besluiten in Nederland digitaal vast te leggen en uit te wisselen. Denk hierbij aan bestemmingsplannen, structuurvisies en milieubeleidsplannen. Deze manier gold onder de WRO. Er worden in 2024 nog enkele plannen naar de raad gebracht ter vaststelling.
LVBB	Landelijke Voorziening Bekendmaken en Beschikbaarstellen Onder de omgevingswet geldt dit als de centrale voorziening voor publicatie van omgevingsdocumenten. De LVBB zorgt ook voor de publicatie op het DSO.
OPA	Omgevingsplan Activiteit Een binnenplanse omgevingsplanactiviteit is een activiteit die voldoet aan de regels in het omgevingsplan, maar waar toch een vergunningplicht voor geldt.
STOP/TPOD	Standaard voor officiële publicaties (STOP) en Toepassingsprofielen omgevingsdocumenten (TPOD) De nieuwe digitale standaard voor het publiceren van het omgevingsplan
TAM-IMRO	Tijdelijke Alternatieve Maatregel – InformatieModel Ruimtelijke Ordening Zorgt als alternatief voor het publiceren via STOP/TPOD. Op deze manier kan de IMRO2012 methodiek worden gebruikt voor publicaties in de overgangsfase van de omgevingswet
VFL	Verordening Fysieke Leefomgeving Bevat alle regels uit de gemeentelijke verordeningen die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving
Wro	Wet ruimtelijke ordening Regelde hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en welke bestuurslaag voor deze plannen verantwoordelijk is. (nu opgegaan in de Omgevingswet)

